

vergadering **C166**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 5 maart 2024

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de OVAM-campagne onder de slogan 'Goed bezig, verbouwen met asbest-attest'	
– 1248 (2023-2024)	3
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het zogenaamde Peltarrest over grondwaterwinningen	
– 1250 (2023-2024)	6
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de realisatiegraad van woongebieden in het kader van de bouwshift	
– 1275 (2023-2024)	9
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de werking van het Wetenschappelijk Comité Luchtemissies Veehouderij	
– 1326 (2023-2024)	13
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de monitoring en opvolging van het natuurbeheer in Vlaanderen	
– 1327 (2023-2024)	16
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Betonrapport 2024	
– 1328 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Betonrapport 2024	
– 1331 (2023-2024)	22
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de modernisering van de Vlaamse groennormen	
– 1323 (2023-2024)	27

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de OVAM-campagne onder de slogan 'Goed bezig, verbouwen met asbestattest'
– 1248 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb inderdaad een vraag over de OVAM-campagne (Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij) 'Goed bezig, verbouwen met asbestattest', maar mijn vraag heeft wat meer envergure dan de campagne alleen. In aanloop naar de hoogmis voor de Vlaamse bouwer of verbouwer, de bouwbeurs Batibouw, lanceerde de OVAM begin februari de campagne om het belang van een asbestattest te benadrukken.

In Vlaanderen worden naar schatting jaarlijks 42.000 renovatieprojecten opgestart. In deze nieuwe campagne ligt de focus dan ook op de eigenaars die een pand willen renoveren dat gebouwd werd voor 2001. Voor wie gaat renoveren is een asbestattest niet verplicht, maar het kan wel mogelijke gezondheidsrisico's en onvoorziene kosten helpen vermijden. Met de nieuwe campagne wil de OVAM de verbouwers warm maken voor het laten opstellen van een asbestattest, inclusief het aanvullend onderzoek.

Indien de verbouwers recent eigenaar werden, beschikken zij over een asbestattest dat verplicht opgesteld werd bij verkoop. Dit asbestattest is het resultaat van een niet-destructieve inventarisatie van het aanwezig asbest. Voor het uitvoeren van een renovatie is het aangewezen om bijkomend een aanvullend onderzoek te laten uitvoeren waarbij er ook gezocht wordt naar verdoken asbesttoepassingen en kunnen er ook stalen voor analyse worden genomen. Een asbestattest met aanvullend onderzoek is ook bruikbaar voor een aannemer met werknemers, omdat hij op deze wijze voldoet aan de federale werkgeversplicht in het kader van de arbeidswetgeving.

In de nieuwe campagne legt de OVAM de nadruk op de voordelen van het opmaken van een asbestattest met aanvullend onderzoek. En voor een aantal premieaanvragen is een asbestattest verplicht, maar uiteindelijk ligt het initiatief tot het opmaken van een asbestattest, eventueel met aanvullend onderzoek, bij de verbouwers.

Ik had van u, minister, graag een antwoord gekregen op volgende vragen.

Voor het opmaken van een asbestattest voor aanvang van de werken is er geen financiële of andere ondersteuning voorzien. Indien tijdens de uitvoering van de werken de asbesttoestand van de woning wijzigt, dient er een aangepast attest opgesteld te worden. De kans is vrij groot dat verbouwers bij niet-vergunningsplichtige verbouwingen geen asbestattest zullen laten opmaken of hoogstens een actualisatie zullen doen van het attest dat bij de verkoop werd ontvangen.

Op welke wijze zullen deze verbouwers gestimuleerd worden om alsnog een asbestattest met aanvullend onderzoek op te maken?

Een mogelijke motivatie kan zijn om de actualisatie van het asbestattest financieel te ondersteunen, op voorwaarde dat er voor aanvang van de werken een asbestattest met aanvullend onderzoek werd uitgevoerd. Bent u bereid om deze piste te bekijken?

Ook voor verbouwingswerken waarbij een architect verplicht is en waarvoor er een bouwvergunning dient te worden aangevraagd, is er geen verplichting tot het opmaken van een asbestattest, met uitzondering van sloop- en heropbouwwerken.

Verbouwers worden nu gestimuleerd om een asbestattest met aanvullend onderzoek te laten opmaken, vandaar de campagne van de OVAM, maar ze zijn hiertoe niet verplicht. Is er al bekeken om de opmaak van een asbestattest met aanvullend onderzoek als een verplichting te laten opnemen bij vergunningsplichtige verbouwingen?

De volgende vragen gaan specifiek over de campagne. De OVAM focust zeer sterk op het laten uitvoeren van een aanvullend onderzoek.

Welke stimulans is er voor verbouwers om, naast een asbestattest, een aanvullend onderzoek te laten uitvoeren?

De OVAM geeft aan dat een aanvullend onderzoek een troef is omdat de aannemer hiermee veilig aan de slag kan gaan met de verbouwingen. Aannemers die met personeel werken zijn sowieso verplicht om een asbestinventaris op te maken en de risico's voor het personeel in te schatten. Kan de verplichting voor het opmaken van een asbestattest met aanvullend onderzoek niet opgelegd worden aan aannemers die zonder personeel werken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega Danen, voor uw vragen over asbest. Ik denk dat het belangrijk is dat we verder gaan met de asbestattesten. In eerste instantie willen we verbouwers sensibiliseren en informeren, zowel wanneer zij zelf aan de slag gaan, of in elk geval wanneer zij een aannemer inschakelen. Werkt de bouwheer met een aannemer met werknemers, dan moet die vanuit de federale arbeidswetgeving over een destructieve asbestinventaris beschikken. Als een aannemer pas tijdens de werken op asbest stoot, dan verplicht diezelfde federale arbeidswetgeving dat de werken stilgelegd moeten worden.

De campagne wil aangeven dat je het best vooraf de asbestinventarisatie uitvoert om te vermijden dat asbestvezels zich zouden kunnen verspreiden binnen of rondom het gebouw. Hiertoe is er een verplichting in de Vlaamse milieuregeling. Wil de bouwheer aan deze verplichting voldoen, dan kan hij het best vooraf het asbest in kaart brengen.

Met financiële ondersteuning gaan we het beoogde doel niet beter bereiken. De campagne wil vooral informeren over het nut van een asbestattest. Bovendien gelden voormelde verplichtingen al lang en wordt het subsidiëren van verplichtingen niet als een goede praktijk beschouwd onder de beleidsinstrumenten.

Met het asbestattest met aanvullend onderzoek is er nu vormelijk een nieuwe optie om op een uniforme manier te voldoen aan de noodzakelijke voorafgaandelijke asbestinventarisatie. Ofwel voorziet de bouwheer het zelf, ofwel laat de aannemer het opmaken en rekent hij het bijkomend aan. Is er reeds een asbestattest beschikbaar, dan vergt het enkel een aanvullend onderzoek om ingesloten asbest op te sporen.

Het klopt dat er momenteel geen verplichting bestaat om een asbestinventarisatetest toe te voegen bij een omgevingsvergunningsaanvraag voor verbouwingen. Daarom heb ik een koppeling van het asbestattest en de omgevingsvergunning in het principeel door de Vlaamse Regering goedgekeurde bijgestelde actieplan Asbestafbouw al als verkennende actie opgenomen. Dit actieplan wil ik nog voor het einde van de legislatuur definitief laten goedkeuren.

In antwoord op uw derde vraag, spreken we enerzijds over een standaard asbestattest geschikt voor de verkoop en om te voldoen aan de doelstellingen van 2030, en anderzijds over een asbestattest met aanvullend onderzoek. Dat is vormelijk gewoon ook een asbestattest. Alleen heeft de asbestdeskundige dan aanvullende onderzoeksdaden verricht tijdens de inspectie die voor het standaard asbestattest niet nodig zijn. Het is de opdrachtgever-bouwheer die vooraf met de asbestdeskundige

vastlegt welke aanvullende handelingen nodig zijn. Voorbeelden van aanvullende onderzoekshandelingen zijn bijvoorbeeld: ingesloten asbest opsporen voor gebouwdelen waar werken uitgevoerd gaan worden; meer monsternames uitvoeren om bijvoorbeeld het asbesthoudende deel van pleisterwerk of leidingisolatie verfijnder in kaart te brengen; meer parameters rapporteren om het asbestattest te laten voldoen als codex asbestinventaris voor werkgevers.

Zoals ik heb geded, is in het geactualiseerde actieplan een piste ingebouwd om de koppeling tussen het asbestattest en vergunningsplichtige werken te onderzoeken. Met deze campagne kozen we ervoor om de verbouwers bij werken vandaag al te informeren over het belang van een asbestattest, om zo onaangename verrassingen te vermijden. Ik denk dat dat echt nodig is. Als je met mensen spreekt die een woning kopen, hoor ik bijvoorbeeld dat er dakpannen met asbest gewoon in de tuin liggen waar kinderen spelen. Ik blijf erbij dat het goed is dat we dat gedaan hebben. Ook slachtoffers van asbest, mensen met asbestkanker, vinden dat eveneens een goede beslissing. Ik denk dat het goed is dat we die onderzoekspiste hebben meegenomen in ons actieplan. Dat zal de komende maanden verder bekeken worden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): U haalt me de woorden uit de mond. Ik heb vandaag nog een foto gekregen van een tuintje van iemand die voor zijn kindje van 2 jaar een speeltuintje aan het inrichten was dat omringd werd door een asbestrand. Je houdt het bijna niet voor mogelijk dat dit vandaag, anno 2024, nog steeds gebeurt. We moeten dus blijven inzetten op sensibilisering. Ik begrijp ook wel dat het niet allemaal van wetgeving moet komen. Ik ben blij om te horen dat u die attesten met aanvullend onderzoek verder wilt onderzoeken als er sprake is van verbouwingen. Ik denk dat dat belangrijk is. Daarnaast is het van belang dat dat asbestattest na verloop van tijd bijna volledig veralgemeend zal worden, ook voor andere soorten werken. Ik hoor heel vaak – niet elke dag, maar toch wel elke maand – verhalen van mensen die op dat vlak accidenten hebben meegemaakt en spijt hebben van wat ze hebben gedaan toen ze jonger waren. Ik heb het niet over oude mensen, maar wel over mensen van uw leeftijd, jonge mensen die heel wat asbest hebben opgelopen tijdens het verbouwen.

Minister, een heer, iemand met asbestkanker liet mij weten dat hij de afgelopen vijftien maanden veel artsen heeft gezien en gesproken. Het Asbestfonds, waarvan ik besef dat het federaal is, verwacht al jaren dat het aantal mesothelioomgevallen, dus asbestkanker, zal dalen. Meer dan 25 jaar na het stopzetten van de asbestverwerking zou dat de logica zelve zijn, maar het cijfer daalt niet. Erger nog, de patiënten worden jonger. Dat is verontrustend voor de longartsen. Men vermoedt, zo wordt hier gezegd, dat onoordeelkundige verwijdering bij verbouwingen ervoor zorgt dat mensen gedurende een aantal weken of jaren tijdens hun jonge leven aan heel veel asbest worden blootgesteld, wat gevolgen heeft voor het latere leven. We moeten dus echt zorgen dat er verder wordt ingezet op het voorkomen van dat soort incidenten. Mijn vraag is dus om dat asbestattest meer te veralgemenen en verder in te zetten op sensibilisering.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Er was een actie van de OVAM om die asbestattesten met bijkomend onderzoek verder te stimuleren of onder de aandacht te brengen. Weet u of zij in dat kader nog verdere acties plannen? Vaak denken mensen als ze een woning hebben gekocht en het attest gunstig is, dat alles in orde is, maar ze vergeten natuurlijk dat er geen destructieve handeling is uitgevoerd om te bekijken wat er aan de orde is. Het kan dus perfect dat in de pleisterwerken in die woning asbest zit en die mensen op basis van het asbestattest dat pleisterwerk beginnen te verwijderen. In dat geval lopen ze mogelijk risico op grote blootstelling. Weet u of de OVAM bijkomende acties plant om de problematiek nog meer onder de aandacht te brengen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Danen, het is uiteraard de bedoeling om het attest te veralgemenen, maar we kunnen niet anders dan dit stap voor stap te doen. De invoering bij verkoop heeft hier in de commissie al heel wat aandacht gehad en we werken dan ook toe naar de volgende stap. Zoals gezegd, is dit opgenomen in het nieuwe actieplan om verder uitgebouwd te worden. De sensibiliseringsacties van de OVAM lopen ook constant. Zaken zoals pleisterwerk worden bij een standaardattest wel onderzocht door middel van een staalname. Door werken kan ingesloten asbest ook vrijkomen, waardoor attesten niet onbeperkt geldig zijn, tenzij er in de woning natuurlijk geen asbest aanwezig is. Dat wil ik bij dezen ook onderstrepen.

De OVAM is qua sensibilisering 'vullenbak' bezig en we gaan dat onder de aandacht moeten blijven brengen. Zoals u weet, heb ik meerdere budgetten voorzien voor die asbestafbouw. Met de kwetsbare sectoren zoals de jeugdsector, woonzorgcentra, scholen enzovoort hebben we een protocol afgesloten. Ik zou eigenlijk nog sneller willen gaan. We gaan nu al vier keer zo snel qua asbestverwijdering. Ik denk dat we nu moeten gaan kijken hoe we dat asbest in Vlaanderen nog sneller kunnen gaan verwijderen. Het is goed dat we het tempo hebben verhoogd, maar de volgende jaren moet dat asbest nog sneller weg uit Vlaanderen. De bedoeling is om tegen 2040 asbestveilig te zijn, maar als we het kunnen versnellen: graag.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Bedankt, minister. We kunnen natuurlijk nog veel meer doen. U hebt al veel gedaan, maar we moeten nog veel meer doen. Ik denk ook dat alle beleidsniveaus hun verantwoordelijkheid moeten nemen, zowel het federale als het plaatselijke niveau, dus ook gemeentebesturen kunnen zorgen voor een versneling in het asbestbeleid, bijvoorbeeld als het gaat over die jeugdlokalen waar u daarnet naar verwees. Ik weet dat u middelen hebt vrijgemaakt voor asbestattesten en afvoer van materiaal, maar voor het saneren zelf zijn geen middelen. Ik denk dat daar de lokale overheden een verantwoordelijkheid kunnen opnemen.

Ik wil nog meegeven dat onze fractie een resolutie heeft klaargemaakt op basis van een aantal bijstellingen die de voorbije maanden zijn gebeurd. Er ligt namelijk nog heel wat werk op de plank en ik hoop dat die resolutie, die binnen twee weken geagendeerd zal worden, een soort leidraad zal zijn voor een volgende regering om het asbestbeleid ten volle en verder te kunnen aanpakken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het zogenaamde Peltarrest over grondwaterwinningen – 1250 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, in de nota over het overleg tussen de Vlaamse Regering met landbouworganisaties van donderdag 15 februari 2024 – het zogenaamde tractorakkoord waar collega Tobback over spreekt – lees ik: "De Vlaamse Regering onderzoekt of verduidelijking nodig is in het kader van de vergunningverlening van waterwinningen naar aanleiding van het arrest van 11 januari 2024 van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Dit arrest wordt immers niet als principearrest aanzien, gezien deze is uitgesproken zonder verweer van de acterende overheid of de aanvrager. De elementen die in dit arrest zijn genomen om

tot de aanwezigheid van een milieutechnische eenheid te besluiten, zijn immers niet exhaustief, noch determinerend.”

Het arrest waarnaar verwezen wordt is het zogenaamde Peltarrest over grondwaterwinningen dat aangespannen werd door twee milieuverenigingen: Natuurpunt en Dryade.

Waarover gaat het? Een melkveebedrijf wilde het aantal grondwaterwinningen voor haar bedrijfszetel uitbreiden van twee naar zeven om zo verschillende maisakkers te beregenen. Per grondwaterwinning werd een melding ingediend bij de gemeenten Pelt en Hechtel-Eksel. De milieuverenigingen motiveerden dat de twee gemeenten de grondwaterwinningen niet konden toestaan met verschillende, afzonderlijke aktenames. Ze argumenteerden dat de afzonderlijke winningen samen hadden moeten worden beoordeeld en daardoor vergunningsplichtig waren en niet meldingsplichtig. Het totale opgepompte debiet van de vijf winningen samen bedraagt 11.900 kubieke meter per jaar en dat wil zeggen dat het om een vergunningsplichtige grondwaterwinning gaat. De Raad voor Vergunningsbetwistingen treedt dit bij en oordeelt dat het jaardebiet van een grondwaterwinning wordt bepaald door alle winningen die samen een geheel vormen, de zogenaamde milieutechnische eenheid.

De vijf bestreden beslissingen werden vernietigd door de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Mijn vraag aan u, minister, is dan ook de volgende. Kunt u de paragraaf met betrekking tot het arrest van 11 januari 2024 verduidelijken in de nota over het overleg tussen de Vlaamse Regering met landbouworganisaties van donderdag 15 februari 2024? Wat is de betekenis van de uitspraak die in de nota is opgenomen?

Wat is volgens u de impact van dit arrest op de vergunningverlening van waterwinningen?

Grondwaterwinningen worden in Vlaanderen ingedeeld in verschillende categorieën afhankelijk van het totaal opgepompte jaardebiet. Als dat debiet 5000 kubieke meter per jaar niet overschrijdt, dan volstaat een loutere aktename door de gemeente. Is dat debiet hoger, dan is de winning vergunningsplichtig. Alle winningen die samen een geheel vormen, de milieutechnische eenheid, moeten samen worden beoordeeld. Het volstaat bijgevolg niet om elke grondwaterwinning apart te melden. Hoe gaat u erop toezien dat in de toekomst grondwaterwinningen correct worden aangevraagd, via melding dan wel vergunningsverlening?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Aangezien het arrest betrekking had op de grondwaterwinningen van een veeteeltbedrijf, waren er bezorgdheden of dit betekent dat alle landbouwbedrijven met meerdere grondwaterwinningen geconfronteerd zullen worden met eenzelfde uitspraak. Er werd daarom afgesproken dat we als Vlaamse overheid gaan bekijken of er in het kader van de vergunningverlening van waterwinningen nood is aan verduidelijking over de milieutechnische eenheid. Deze analyse loopt momenteel.

Dit arrest wordt niet als principearrest aanzien, gezien het is uitgesproken zonder verweer van de acterende overheid of de aanvrager. De elementen die in dit arrest zijn genomen om tot de aanwezigheid van een milieutechnische eenheid te besluiten, zijn immers niet exhaustief, noch determinerend. Bovendien was het Vlaamse Gewest geen partij in deze zaak en hebben de verwerende partijen zich vooral gericht naar de wijsheid van de rechter. Dit betekent dat de partijen dus nooit hebben betwist dat er sprake was van één milieutechnische eenheid.

Aangezien het Vlaamse Gewest geen betrokken partij was in deze procedure, nemen we dus akte van het arrest, maar op dit moment lijkt het ons te voorbarig om hier al grote conclusies aan te verbinden. Vooral omdat de kwalificatie als één milieutechnische eenheid niet ter discussie stond.

Wat uw derde vraag betreft, het principe van een milieutechnische eenheid is niet nieuw, u weet dat, het is bekend bij vergunningverleners en exploitanten. Zoals reeds geantwoord op uw eerste vraag, bekijken we momenteel of er nood is om dit nader te verduidelijken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, het is heel duidelijk dat de vergunningsaanvrager in deze handelswijze geprobeerd heeft om te ontsnappen aan de vergunningsplicht door alles op te splitsen. Door die opsplitsing moesten ze alleen maar een melding aanvragen en door die melding moeten ze geen passende beoordeling toepassen. Daardoor zijn ze eigenlijk een beetje ontsnapt aan regelgeving.

Het is duidelijk dat de Vlaamse overheid daar tegen moet optreden. Ze moet ervoor zorgen dat, als een aanvrager binnen een milieutechnische eenheid een vergunning aanvraagt die groter is dan die 5000 kuub, daar een passende beoordeling op wordt toegepast. Zo kan die beoordeling op een deftige manier verlopen. Hier is dat niet gebeurd. Ik denk dat het heel belangrijk is dat u toeziet op de correcte toepassing van die regelgeving en dat u mensen voldoende informeert. Ze is natuurlijk gemaakt om de hoeveelheid grondwater die wordt opgepompt, te beperken, en de impact daarvan op onze natuur en in onze omgeving op een correcte manier in te schatten.

Minister, ik zou u dus nog eens willen vragen wat u daar precies aan gaat doen. En twee, een van de grootste redenen van de verdroging die in Vlaanderen optreedt, is de drainage die de Vlaamse landbouw toepast. Er stond in de steigers dat er een vergunningsplicht wordt opgelegd voor drainage in en rond natuurgebieden – wat eigenlijk te beperkt was, maar goed, dat was een eerste stap. Ik zag daar tot nu toe nog niks rond passeren, dus ik zou u willen vragen, minister: wat is de stand van zaken van het besluit van de Vlaamse Regering dat u zou opmaken om vergunningsplicht van drainages op te leggen? Hoever staat u daarmee? Zal dat deze Vlaamse Regering nog eindigen in een besluit van de Vlaamse Regering, zodanig dat toch die eerste stap om die drainage te beperken, kan worden genomen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Minister, ik wil u danken voor uw antwoord en dat u in dezen hebt aangegeven om dat verder en nader te willen onderzoeken. Ik denk inderdaad dat dat wel belangrijk is, zeker als we de redenering van de milieutechnische eenheid doortrekken. Collega Schauvliege wil blijkbaar die richting wel uitgaan, maar ik denk dat we dan toch wel in excessen en extreme situaties kunnen terechtkomen. In dezen denk ik bijvoorbeeld aan onze drinkwatermaatschappijen die ook op verschillende plaatsen pompplaatsen hebben. Daar ben ik dan toch wel bezorgd op welke manier we daar verder mee moeten omgaan, zeker als we ook de grondlaag en de waterlagenbewegingen bekijken.

Minister, dank u wel en ik kijk zeker ook uit naar dat verder onderzoek over hoe we daar verder mee omgaan.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Zoals jullie weten, denk ik dat de milieutechnische eenheid een bekend principe is. Het Vlaamse Gewest is in deze vergunning geen betrokken partij, maar zoals afgesproken gaan we bekijken of de verduidelijking nodig is.

Ik wil wel opmerken dat de grondwaterwinningen wel fel van elkaar verwijderd waren, als ik het kaartje zo zie, maar nogmaals: we kunnen zien of het nodig is dat we het verduidelijken.

Wat de vergunningsplicht drainage betreft, dat zit in de VLAREM-grondwatertrein (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning), mevrouw Schauvliege. Er is een tweede keer een principiële goedkeuring geweest ook en dat is nu een Europese aanmelding. Dat is toch wel de grootste aanscherping qua grondwaterbeleid die daar sinds decennia is geweest, denk ik. Ja, wij hopen dat we dat nog rondkrijgen deze legislatuur, maar de procedure is wat ze is en dat is dus twee keer goedgekeurd en nu een Europese aanmelding, die is natuurlijk verplicht.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, droogte is in Vlaanderen een heel groot probleem. Daar zijn een aantal heel belangrijke maatregelen te nemen.

Ten eerste is dat zorgvuldig omgaan met de grondwaterwinning. Het klopt, wij hebben daar op zich een goede wetgeving die de grondwaterwinning relatief beperkt, maar die moet dan ook wel correct worden toegepast. Deze uitspraak die gedaan is door de Raad voor Vergunningsbetwistingen is daarin wel een hele belangrijke. Ze geeft dus heel duidelijk aan dat je niet apart mag aangeven om meldingen te bekomen in plaats van een vergunning aan te vragen en dus passende beoordelingen te doen. Ik hoop dat u dat heel grondig opvolgt, want de waterproblematiek is zeer ernstig.

Ten tweede is de drainage een van de hoofdoorzaken van ons droogteprobleem in het landelijk gebied. Het is dus zeer belangrijk dat we daar ook een aanscherping doen van de wetgeving. Dat is een problematiek die al sinds 2021 op de radar staat, want toen werd hier voor het eerst grondig over gedebatteerd. Ik vind het heel triestig dat het zo lang duurt vooraleer we die vergunningsplicht in Vlaanderen kunnen aanscherpen, want dat zal alleszins een eerste stap zijn om ervoor te zorgen dat we in Vlaanderen zorgvuldiger met drainage omgaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de realisatiegraad van woongebieden in het kader van de bouwshift – 1275 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Op zaterdag 25 februari bracht De Tijd de resultaten van een onderzoek van de UGent en het studiebureau Voorland in opdracht van het Vlaamse Departement Omgeving naar buiten. De voornaamste conclusie is dat 24.000 hectare, of meer dan de helft van de juridische voorraad, woningbouwgrond in Vlaanderen op een locatie ligt die, in het licht van de bouwshift, beter niet wordt aangesneden. Het gaat vooral om bouwgrond in landelijk gebied, buiten de dorps- en gemeentekernen, en percelen die qua knooppuntwaarde en voorzieningenniveau slecht scoren.

De voorbije jaren kwamen er vooral lintbebouwing en verspreid gelegen woningen bij. Zo'n 6300 van de ruim 9600 hectare die tussen 2014 en 2023 werd bebouwd, lag in woonlinten, vaak langs gewestwegen, en in versnipperde, verspreide bebouwing, dubbel zoveel als de oppervlakte die in de kernen werd ingenomen. De landelijke linten en verspreide ontwikkelingen alleen al waren goed voor 35 procent van alle nieuwe realisaties.

Hoewel er ook in de kernen meer woningen bij komen, slaagt het beleid er niet in om bijkomend ruimtebeslag te stoppen. De betonstop dreigt meer dan ooit een

betonflop te worden. Volgens de onderzoekers is de reden hiervoor dat de tools voor lokale besturen, om in te schatten of een grond goed of slecht gelegen is, uitblijven. Ze roepen op om dringend werk te maken van een sterker, bruikbaar instrument op Vlaams niveau om het bebouwen van slecht gelegen gronden te stoppen. Ze gaven nog maar eens aan dat de zogenaamde stolp over de woonreservegebieden onvoldoende is om het ruimtebeslag te stoppen.

Bij de goedkeuring van het Instrumentendecreet hekelden experts ook al het feit dat de goedgekeurde erg hoge planschaderegeling voor eigenaars de bouwshift voor lokale besturen onbetaalbaar en dus onuitvoerbaar zou maken.

In een reactie legde u het advies van de wetenschappers al naast u neer en legde u de verantwoordelijkheid bij de lokale besturen. U verwijt de lokale besturen een gebrek aan politieke moed.

Minister, op welke manier verklaart u het feit dat nog steeds twee derde van het ruimtebeslag voor woningen werd gebouwd op ongewenste plaatsen?

Hoe gaat u om met het advies van de onderzoekers om werk te maken van een instrument dat ervoor zorgt dat de lokale besturen het bebouwen van ongewenste plekken kunnen stoppen?

Welke tools wilt u nog ontwikkelen voor lokale besturen om in te schatten of een grond al dan niet slecht gelegen is?

Wanneer worden de langverwachte beleidskaders die uitvoering moeten geven aan de ambities opgenomen in de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) voorgesteld en opgeleverd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De studie waarnaar verwezen wordt, had in eerste instantie tot doel om het bouwpotentieel in Vlaanderen in kaart te brengen. Vervolgens is in de studie nagegaan waar die bouw mogelijkheden zich situeren, en in welke mate de realisatiegraad van die percelen in Vlaanderen is geëvolueerd.

Een van de zaken die ik alvast heb onthouden uit de studie is het feit dat er meer dan 42.000 hectare beschikbaar is om te bouwen, en dat er op die manier voldoende ruimte is om meer dan 700.000 woongelegenheden extra te voorzien. Dat is veel meer dan de behoefte van nu tot 2050, die werd geschat op een extra 300.000 tot 400.000 extra woongelegenheden. Daar komen dan ook nog eens de mogelijkheden van renovatie- en reconversieprojecten bij.

De studie heeft vervolgens een soort van kwalitatieve beoordeling gemaakt van die 42.000 hectare aan de hand van de knooppuntwaarde en het voorzieningenniveau enerzijds, en de ligging binnen/buiten ruimtebeslag anderzijds. Kort door de bocht besluit de studie vervolgens dat drie kwart niet wenselijk is om aan te snijden. Tegelijkertijd beklemtoont het onderzoek ook dat de meeste woningen net wel op goede locaties worden voorzien. Het is dus een discussie over een halfvol of halfleeg glas.

De vraag stelt zich of het invullen van één restperceel in een bestaand woonlint of landelijke kern per definitie slecht is. Ook landelijke kernen kunnen kwalitatief verdichten zonder dat hierbij de open ruimte in gevaar komt. Wat we maximaal willen vermijden, is dat er verkavelingen bij komen in overstromingsgebieden of in verafgelegen gebieden zonder voorzieningen bijvoorbeeld. Gelukkig is daar de laatste jaren wel degelijk een kentering in vast te stellen. Ook de stolp over 10.000 hectare woonreservegebieden zal hierbij een belangrijk element zijn.

Ik herinner u eraan dat de doelstelling uit de strategische visie van het BRV om het bijkomend ruimtebeslag tot nul te herleiden, een horizon heeft van 2040. Het bijkomend ruimtebeslag blijft gestaag dalen, en ik stel vast dat zowel Vlaanderen als de gemeenten aan de slag zijn om die ommekeer te bewerkstelligen. Zo hebben de gemeenten sinds 2019 in totaal 270 hectare woonuitbreidingsgebied omgezet in open ruimte via gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's). Ook Vlaanderen heeft circa 800 hectare harde bestemmingen omgezet in landbouw- of natuurgebied via RUP's. We zijn momenteel nog bezig met de aanduiding van circa 770 hectare watergevoelig openruimtegebied (WORG). Daarnaast plaatsen we een stolp over de woonreservegebieden in Vlaanderen. Ook met de financiële ondersteuning van lokale gemeenten in het kader van het lokale bouwshiftfonds, helpen we lokale besturen om de nodige herbestemmingen door te voeren.

Ik heb geen idee welke andere sterke instrumenten nodig zijn om een lokaal ruimtelijk beleid te voeren, en ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan. Een gemeente kan gronden herbestemmen, kan ontwikkeling van het woonuitbreidingsgebied (WUG) sturen en zal ook elke concrete vergunningsaanvraag kunnen blijven oordelen aan de hand van een goede ruimtelijke ordening. Lokale besturen hebben daar alle tools voor. Maar zomaar een algemeen bouwverbod invoeren op driekwart van Vlaanderen, ga ik niet doen, collega Schauvliege.

De strategische visie van het BRV omvat de grote principes van het gewenste ruimtelijke beleid, waarbij we inzetten op zowel het vrijwaren van open ruimte als kwalitatieve verdichting op goed gelegen locaties. Ik denk dat het belangrijk is om de nodige instrumenten te voorzien om die visie in de praktijk om te zetten. Zoals gezegd zijn die aanwezig. Verdere verfijning in de beleidskaders op het Vlaams niveau is mogelijk, maar geenszins essentieel om die omslag te maken. Sowieso is het nooit de bedoeling geweest om die beleidskaders te zien als gedetailleerde juridische instrumenten om te bepalen of een bepaald perceel wel of niet bebouwd mag worden. Het gaat om principes die vervolgens op lokaal vlak, denk ik, vertaald moeten worden.

We zien dat er op het terrein ook heel wat beweegt, godzijdank. Vele lokale besturen werken aan een beleidsplan en geven ook invulling aan de doelstellingen van de strategische visie. Ook Vlaanderen blijft inzetten op concrete acties. Ik denk aan de RUP's, de stolp over de woonreservegebieden, en de aanduiding van de WORG's. Ik denk dat dat concrete acties zijn die op het terrein ook het verschil maken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, in het regeerakkoord staat heel duidelijk de afspraak dat u beleidskaders zou opmaken in uitvoering van het BRV. Er is heel duidelijk afgesproken dat dat ook nodig is om ervoor te zorgen dat de bouwshift werkelijkheid wordt. De evaluatiestudie die u hebt gevraagd aan het Departement Omgeving, toont ook aan dat er weliswaar stapjes zijn genomen in de richting van het evalueren van de bouwshift, maar dat die absoluut onvoldoende zijn om die bouwshift te realiseren. Zij geven aan dat het echt nodig is om zo'n beleidskaders te maken, dat die lokale besturen handvaten nodig hebben om die bouwshift te kunnen realiseren, zeker voor de plekken die buiten die stolp van het Woonreservedecreet vallen, en twee derde van de totale oppervlakte moet open gehouden worden. Zij hebben onvoldoende maatregelen en beleidstools om dat te kunnen realiseren.

Nu zegt u hier eigenlijk gewoon dat jullie dat niet meer gaan doen. Dat stond in het regeerakkoord, maar u zegt het niet te gaan doen, want die lokale besturen moeten hun plan maar trekken. U hebt in eerste instantie de factuur voor die lokale besturen opgedreven. Die zijn helemaal niet tevreden, maar nu moeten ze hun plan maar trekken. Ik neem daar akte van. Ik neem daar notie van. Maar dat is alleszins niet de vraag die lokale besturen zich stellen. Minister, heb ik het dus

goed begrepen dat u geen enkel instrument of voorstel meer zou ontwikkelen om die lokale besturen te helpen om die bouwshift effectief te realiseren, of niet?

Want eigenlijk: als u antwoordt dat niet te zullen gaan doen, dan voert u het regeerakkoord helemaal niet uit, en daar staat letterlijk in dat u dat zou doen. Er waren er trouwens al in opmaak van uw voorganger.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, we weten intussen dat het voor collega Schauvliege nooit goed is en nooit genoeg is. Nu zijn het weer de beleidskaders waarmee we zouden blijven hangen.

Collega, ik denk dat we in deze legislatuur toch al een aantal – de minister heeft er trouwens een aantal opgesomd – heel concrete stappen hebben gezet. Ik denk aan de stolp op de WUG's en in de WORG's. Je kunt natuurlijk altijd zeggen dat het te weinig is en dat het traag gaat. Wij zouden uiteraard ook liever hebben dat het sneller gaat. Maar het moet ook altijd haalbaar blijven, er moet ook altijd een draagvlak zijn. Ik denk dat de stappen die de voorbije jaren gezet zijn, toch al flinke stappen zijn, en dat we ook merken hoe moeilijk het is om een draagvlak te vinden.

Wat ons betreft, krijgt de minister hier in elk geval voldoende krediet, en zelfs een applausje om toch al gedaan te hebben wat ze gedaan heeft. Als we in de toekomst verder kunnen gaan, collega, dan zullen we dat zeker doen. U zult daarin in mij altijd een voorstander vinden. Maar dat er niets gebeurd zou zijn, dat klopt natuurlijk niet.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mevrouw Schauvliege, ik wil u toch even wijzen op het feit dat u de cijfers correct moet vermelden. U laat uitschijnen dat die twee derde in open ruimte ligt. Dat is natuurlijk niet correct. 2000 hectare is bebouwd in stedelijk gebied, 3000 hectare in randstedelijke context en 4000 hectare in landelijk gebied. Maar ook daar wordt er vooral gebouwd in landelijke kernen en dorpen. Ook daar zijn er kernen en denk ik dat het logisch is dat daar gebouwd kan worden. Het gaat dus geenszins enkel over geïsoleerde woningen in open ruimte, zoals u aangeeft. We zien dat de lokale besturen aan de slag zijn en dat de meeste de juiste keuzes maken. Ook op Vlaams niveau doen we dat met de aanpassing van de regelgeving, concrete herbestemmingen – dat is natuurlijk wel belangrijk –, RUP's en WORG, die effectief zorgen dat er open ruimte vrijwaard wordt. We zien ook duidelijk dat het bijkomend ruimtebeslag ondertussen gedaald is naar 3,8 hectare, terwijl dit enkele jaren geleden nog 5 hectare was.

Ik denk dus dat dat een goede evolutie is. Natuurlijk zal het voor Groen nooit voldoende zijn. Ik denk dat u wilt dat er gewoon niets meer bijgebouwd wordt. Anderzijds pleit u wel voor een opengrenzenbeleid en weet ik veel wat nog. Ik begrijp de punten van Groen niet altijd.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik stel vast dat u veranderd bent van partij. Ik hoor hier een Vlaams Belang-discours, waarin u het behoud van de open ruimte en migratie aan elkaar koppelt. Proficiat, u bent al ver gevorderd in uw radicalisering.

Minister, ik hoor u zeggen dat u goed bezig bent, dat de lokale besturen al 290 hectare herbestemd hebben naar open ruimte, en dat de Vlaamse Regering al 800 hectare herbestemd heeft. De opdracht is echter vele malen groter, minister. De lokale besturen vragen beleidskaders om ervoor te zorgen dat ze die open ruimte kunnen behouden. Uw eigen rapport spreekt over 24.000 hectare: meer dan de helft van de juridische voorraad in Vlaanderen ligt op een locatie die, in het licht

van de bouwshift, beter niet wordt aangesneden. De lokale besturen vragen hefbo-
men om die open ruimte en die verkeerd gelegen gronden, die nu worden aange-
sneden, te kunnen vrijwaren. U biedt ze echter geen tools en zegt dat u al genoeg
gedaan hebt. Ik neem daar akte van. Ik vind dat heel spijtig.

Er zijn heel grote uitdagingen. Een van de belangrijkste opdrachten die we hebben
in de strijd tegen klimaatverandering, is net ervoor zorgen dat we onze open ruimte
behouden en op dat vlak een aantal inspanningen kunnen leveren. U hebt daarin
een stapje gezet, maar dat is veel te weinig. U hebt niet gedaan wat er eigenlijk in
het regeerakkoord stond, namelijk het aanbieden van beleidskaders om ervoor te
zorgen dat die ruimte open gehouden wordt. Er zullen dus andere inspanningen
geleverd moeten worden om die doelstellingen te kunnen bereiken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister
van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de wer-
king van het Wetenschappelijk Comité Luchtemissies Veehouderij
– 1326 (2023-2024)**

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Ik wil een vraag stellen over het Wetenschappelijk Co-
mité Luchtemissies Veeteelt (WeComV) in opvolging van mijn vraagstelling van
oktober 2023. Ik heb toen verwezen naar de problematische trage werking van het
WeComV. Ondertussen zijn we alweer vier maanden verder. Op het moment dat ik
de vraag stelde, waren er acht dossiers in behandeling en vier afgehandeld. Volgens
de gegevens die ik nu online vind, zouden er tien lopende dossiers zijn en zou er
voor zes dossiers een advies verleend zijn, weliswaar bijna allemaal negatief.

Minister, u stelde in uw vorige antwoord dat fabrikanten van innovatieve technie-
ken hun dossiers niet indienden of niet volledig indienden, waardoor u de lijst met
emissiereducerende technieken niet snel kon aanvullen. Omgekeerd werd toen
vanuit de sector reeds geruime tijd aangeklaagd dat de behandeling van de dos-
siers enerzijds te traag verloopt en dat er anderzijds eigenlijk ook een totale onze-
kerheid is over hoe de behandeling verloopt, zodat het bijna onmogelijk is om een
correct dossier te kunnen indienen. Dat waren althans de geluiden uit de sector
zelf. Onzekerheid, onder andere over de wijze van meetprotocollen, maakt dat
aanvragers eigenlijk niet weten hoe ze aan de slag moeten, hoe ze een dossier
moeten opbouwen, hoe dat beoordeeld zal worden.

In een antwoord op een schriftelijke vraag stelde u ook dat er veel onderzoek nodig
is voor goede modelmatige benaderingen van de complexe processen van stikstof-
emissies voor de diverse takken uit de veeteeltsector. U stelde dat het vrijwel on-
haalbaar was om uniforme modellen op te stellen om stikstofemissies te benade-
ren. Het is toch heel bijzonder om dat te moeten vaststellen, terwijl depositiemo-
dellen en impactscores op bedrijfsniveau zouden bepalen welke impact een bedrijf
zou hebben op een habitat die een aantal kilometers van het bedrijf gelegen is. Ik
heb daar in de vorige vraagstelling ook naar verwezen.

Het WeComV zou ook samenwerken met collega's uit Nederland om internationale
meetprotocollen te verduidelijken en te actualiseren. Ook was afgesproken dat er
een versnelde procedure zou worden uitgewerkt voor technieken die erkend zijn in
Europese buurlanden. Wel geeft u aan dat in Vlaanderen de technieken volgens
specifieke regionale vereisten beoordeeld moeten worden. Bij meer duidelijkheid
over de richtlijnen en meetprotocollen van het WeComV zouden die gedeeld

worden op de website. Ik heb daar even naar gezocht, maar ik vind ook daarvan momenteel nog niets terug op die website.

Minister, daarom heb ik de volgende vragen.

Welke stappen hebt u ondernomen sinds mijn vraagstelling van oktober 2023 om de trage werking van het WeComV bij te sturen en dus te versnellen, om klaarheid in de meetprotocollen te krijgen en om een versnelde procedure uit te werken voor de technieken erkend in andere Europese landen?

Hoe verklaart u dat er geen meetprotocollen kunnen worden opgesteld, maar dat men wel werkt met depositiemodellen en impactscores?

Welke inspanningen werden geleverd door u, of eventueel door het WeComV, om enerzijds meer dossiers en anderzijds meer volledige dossiers te laten instromen, om zo sneller tot oplossingen te komen voor de uitdagingen waar we voor staan met de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) die de regering goedkeurde? Ik denk dat iedereen daar weet van heeft en alle uitdagingen even groot vindt.

Rekening houdend met de reeds afgeleverde adviezen, lijkt het erop dat het onmogelijk is om tot een positieve besluitvorming te komen met het WeComV. Dat gevoel en die ervaring lijken op zich alleszins problematisch, en ook tegenstrijdig met ervaringen in andere landen. Hoe kijkt het WeComV hier zelf naar? Welke voorstellen heeft het eventueel zelf gedaan om de werking op zich te verbeteren en om sneller tot positieve resultaten te komen, vanuit de overtuiging dat innovatieve technieken wel degelijk ook mee tot oplossingen kunnen leiden?

Wat is de stand van zaken en wanneer zal er klaarheid zijn over de meetprotocollen voor nieuwe technieken en de versnelde procedures voor erkenningen van technieken die erkend zijn in andere Europese landen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: We hebben inderdaad besloten om het WeComV uit te breiden met drie wetenschappers, zodat in totaal acht WeComV-leden zich buigen over de aanvragen.

In de communicatie werd al naar meetprotocollen verwezen als leidraad bij het opstellen van meetplannen. Aanvragers kunnen de bestaande internationaal aanvaarde protocollen als richtlijnen hanteren om de reductie van hun emissiereducerende maatregel zo goed mogelijk te meten. Dat is ondertussen ook op de website van het WeComV als dusdanig gepubliceerd.

Ten slotte zal aan de vraag van de landbouwsector naar een 'fast lane'-procedure tegemoetgekomen worden. In het voorstel van decreet voor ammoniakemissiereducerende maatregelen zijn richtlijnen in verband met deze versnelde procedure opgenomen. De voornaamste voorwaarde is dat de aanvrager al beschikt over een officiële erkenning door een nationale instantie uit een omringend land. Wanneer aanvragers dat voorstellen, samen met een goed opgebouwd dossier, zullen het Administratief Team (AT) en het WeComV het dossier volgens een 'fast lane'-procedure behandelen wat inhoudt dat het met grote prioriteit zal worden behandeld.

Het WeComV heeft geschikte en internationale aanvaardbare meetprotocollen op zijn website geplaatst. Een aanvrager kan zich baseren op deze protocollen om een meetplan op te stellen om de maatregel naar behoren te onderzoeken.

Binnen het AT en het WeComV werden afspraken gemaakt om het doorgeven van adviesvragen en adviezen naadloos op elkaar af te stemmen. Een jaar na de opstart van beide adviesinstanties werd de werking geëvalueerd en waar nodig

bijgestuurd om de dossiers vlot te laten doorstromen, zonder in te boeten op kwaliteit. Dat is belangrijk. Cruciaal hierbij is dat de technieken effectief zijn. Het is daarom van groot belang dat het WeComV en het AT hun werk goed kunnen uitvoeren zodat we snel over kwaliteitsvolle technieken beschikken.

Het WeComV en zijn wetenschappers werken volledig onafhankelijk. Daar heeft iedereen baat bij. Op basis van de ervaring in andere landen is het aangewezen dat het WeComV in zijn adviezen oog heeft voor de adequate werking van de aangevraagde technieken. Als er twijfel is, omdat uit een aanvraagdossier blijkt dat de techniek niet goed werkt of het reductiepotentieel niet goed gemeten werd, kan het WeComV niet anders dan een negatief advies formuleren. Voor de Vlaamse landbouwer, voor de Vlaamse burger, en voor het milieu zijn niet-werkende emissiereducerende maatregelen immers te vermijden. Dat lijkt mij ook logisch.

Vanuit het AT, dat de aanvraagdossiers ontvangt, is steeds gecommuniceerd dat aanvragers contact kunnen opnemen om de aanvraag te bespreken om zo vanaf de start een goed dossier met goede onderbouwing en hoge kans op een positief antwoord voor te leggen aan het AT en het WeComV. Er vonden in het afgelopen jaar verschillende constructieve gesprekken plaats tussen aanvragers en het AT.

Voor de meetprotocollen kan nu al verwezen worden naar de website van het WeComV. Daar staan ondertussen de meest geschikte en internationaal aanvaarde meetprotocollen vermeld.

De versnelde procedure is opgenomen in het voorstel van decreet over ammoniak-emissiereducerende maatregelen als artikel 4, paragraaf 2, tweede lid. Als dit voorstel van decreet goedgekeurd wordt, zullen technieken beoordeeld worden op basis van het erkenningsdossier uit een land, regio of gewest, grenzend aan Vlaanderen of behorend tot dezelfde biogeografische regio. De meetprotocollen die in dat land, die regio of dat gewest voor het desbetreffende dossier gebruikt werden, worden als evenwaardig aan een door het WeComV geschikt geacht meetprotocol beschouwd.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik heb eerst een vraagje rond een praktisch punt. Toen ik mijn vraag heb ingediend, heb ik het meetprotocol op de website niet gevonden. Ook een heel snelle screening nu laat mij niet toe om dat terug te vinden. Misschien kunt u, puur praktisch, aan de secretaris even zeggen waar ik het kan vinden, want we vinden het ook vandaag niet terug.

Ik ben blij dat de regering een aantal inspanningen heeft gedaan om extra personeelsleden en extra middelen te voorzien voor het WeComV. De principiële ruimte en de middelen zijn nu voorzien, maar hoe ziet u die praktische afhandeling? Hoe snel zou dat kunnen werken? Elke week en elke maand telt natuurlijk.

Ondertussen is het Stikstofdecreet van kracht. Bedrijven zijn bezig om te kijken op welke manier zij tot oplossingen kunnen komen. Ik weet ook dat we technieken hebben, dat we van Europa heel snel antwoord hebben over het decreet en dat we dat hier verder kunnen behandelen, maar voor een aantal sectoren zijn nog geen mogelijkheden. Er zit wel potentieel in de markt, maar het is belangrijk om daar kwaliteitsvol mee om te gaan, en zo spoedig mogelijk antwoorden en signalen uit te krijgen. Wanneer kunnen we erop rekenen dat die turbo op het WeComV effectief zijn werk kan doen? Hoe ziet u de timing naar het effectief afleveren van de adviezen?

Ten eerste moet dus de turbo starten, en ten tweede heb ik een vraag over de aflevering van de eerste adviezen. Kunt u daar ook wat meer informatie over geven? Ik denk dat het heel belangrijk is voor de sector indien de eerste positieve adviezen en technieken erkend zouden worden. Op die manier kunnen de ondernemers en de

bedrijven gemotiveerd worden om in te zetten op die innovatieve technieken. Wij moeten dat vertrouwen herstellen en tonen dat het effectief kan.

Die turbo en die positieve adviesverlening zijn echt wel van cruciaal belang als we tot oplossingen willen komen. Daarom had ik deze bijkomende vragen naar de concrete praktische werking.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik kan meegeven dat die extra mensen uiterlijk over drie maanden aan de slag zullen zijn. Dan zullen de dossiers ook versneld worden bekeken. De snelheid van goedkeuring van de techniek hangt ook af, denk ik, van de ingediende dossiers: hoe beter onderbouwd, hoe sneller dat ook kan worden goedgekeurd. Wij kunnen natuurlijk niet meer doen dan het maximaal faciliteren, van daar ook het bijkomende bijkomend personeel. Het is natuurlijk wel van belang dat de dossiers ook worden ingediend.

Het decreet komt er sowieso aan. Ik denk dat het WecomV, het extra personeel en de protocollen ook klaar zijn. Dat is een belangrijk signaal. We zullen aan de commissie meegeven waar dat online staat.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw bijkomende reactie. Ik ben blij dat de meetprotocollen eindelijk online staan. Ten tweede ben ik blij dat de meetprotocollen van onze buurlanden Europees en internationaal erkend worden, zodat ook daar de versnelde speedprocedure effectief kan functioneren.

Ik heb begrip dat er tijd nodig is om extra personeel aan te trekken, maar het zijn wel opnieuw drie maanden. U begrijpt mijn ongeduld, misschien wilt u dan toch nog even bekijken, samen met het huidige WeComV in de huidige samenstelling, welke turbo zij in deze wachtende drie maanden nog extra kunnen inzetten om versneld te kunnen werken, wetende dat die meetprotocollen en dergelijke meer er zijn? Bij dezen dus mijn oproep: zet de turbo op in de erkenning van de nieuwe technieken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de monitoring en opvolging van het natuurbeheer in Vlaanderen – 1327 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, ik heb een schriftelijke vraag gesteld omtrent de monitoring en opvolging van het natuurbeheer in Vlaanderen, maar, minister, ik stel vast dat u de door het decreet verplicht op te stellen evaluatieverslagen, monitoringsrapporten en jaarrapporten aan de openbaarheid wilt onttrekken. Dat was althans het antwoord dat ik kreeg op mijn schriftelijke vraag. Zelfs in die mate dat ik als parlementslid deze documenten enkel vertrouwelijk en gebonden aan totale geheimhouding zou mogen inkijken.

Nochtans zijn deze rapporten, zoals ik net stelde, decretaal verplicht en vormen zij de basis voor de uitbetaling van subsidies. Daarenboven stelt het artikel 16 octies, §1, 3°, van het Natuurdecreet dat – ik citeer –: "een ontwerp van natuurbeheerplan (...) wordt onderworpen aan een consultatie van het publiek als het gaat om terreinen

van type twee, type drie of type vier” Einde citaat. De opgevraagde rapporten kunnen dus een eventuele basis zijn voor inhoudelijke bijsturingen van deze plannen.

Dus enerzijds zeggen we dat de ontwerpplannen wel degelijk onderworpen moeten zijn aan een openbaar onderzoek, maar anderzijds kunnen monitoringsrapporten en evaluatieverslagen een basis vormen om de beheerplannen zelf, an sich, te gaan bijsturen. Ze worden dan niet meer onderworpen aan een openbaar onderzoek, maar ze worden zelfs aan de openbaarheid onttrokken. Eigenlijk weet dan niemand meer – buiten de aanvrager want die wordt wel op de hoogte gebracht van de rapporten – wat er concreet is goedgekeurd en voor welke streefbeelden en dergelijke meer de terreinbeherende verenigingen of de aanvrager subsidies ontvangt.

Daarnaast wordt, eveneens in antwoord op mijn schriftelijke vraagstelling, aangegeven dat informatie over terreincontroles en opvolging van evaluatieverslagen niet centraal beheerd worden, maar dossierspecifiek zijn. Dat zou de reden zijn dat er geen informatie ter beschikking kan worden gesteld over de controles. Ook dat, minister, sta me toe, vind ik heel bijzonder.

Iedereen in dit parlement is er, denk ik, van overtuigd dat natuurbeheer een belangrijk issue is, vooral omdat we onze natuurkwaliteiten en natuurstreefbeelden op een hoog en goed niveau willen krijgen. Er worden vandaag ook gigantische inspanningen van diverse sectoren gevraagd om aan die natuurdoelen te voldoen. Omgekeerd kan ik echter op geen enkele manier zicht krijgen op de monitoring en de evaluatierapporten, en ook niet op de terreincontroles, om te bekijken of het natuurbeheer wordt uitgevoerd, of het effectief is en of de vooropgestelde doelen ook effectief worden bereikt. Daarom heb ik de volgende vragen voor u, minister.

Op grond van welke, door artikel II.36, §1 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 beschermde, belangen worden de evaluatieverslagen en de monitoringrapporten als bestuursdocumenten aan de openbaarheid onttrokken?

Waarom worden evaluatieverslagen en monitoringrapporten overigens niet middels actieve openbaarheid ter beschikking gesteld? Dat had ik trouwens ook schriftelijk al gevraagd omdat het me evident leek dat die verslagen en rapporten aan de actieve openbaarheid zouden worden onderworpen. Maar ook daarop kreeg ik geen antwoord.

Wat is de procedure voor terreincontroles en opvolging van controles? Hoe kan een effectieve handhaving en controle gegarandeerd worden indien er, zoals men mij aangeeft, totaal geen overzicht is en geen centrale aansturing? Hoeveel terreincontroles zijn er uitgevoerd, zoals eerder gevraagd in de schriftelijke vraag, maar ook niet beantwoord?

Hoe gebeurt de beoordeling van monitoring, evaluatieverslagen en jaarrapporten? Hoe garandeert men een kwaliteitsvolle opvolging indien er totaal geen overzicht of centrale aansturing is? Hoe wordt dat gedaan en hoe wordt dat gegarandeerd?

Zoals ik aangaf kunnen die rapporten leiden tot bijsturen van natuurbeheerplannen. Hoe kan men – zonder een centrale aansturing en zonder dat men een overzicht kan geven over monitoring en eventuele voorgestelde of besliste bijsturingen, de opvolging van beheerplannen, de uitvoering ervan en de terreincontroles – garanderen dat subsidies worden uitbetaald voor een goed en efficiënt beheer?

Waarom zouden dergelijke cijfers niet opgesteld en/of vrijgegeven kunnen worden?

Tot hier mijn vraagstellingen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Op zich kunnen de documenten natuurlijk openbaar gemaakt worden. Wegens de omvang van de dossiers was het echter niet mogelijk om binnen het tijdsbestek van de vraag alle persoonsgegevens te verwijderen die in de documenten opgenomen staan. Daarom werd voorgesteld om de dossiers vertrouwelijk voor inzage voor te leggen. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) is voor de beheerplannen aan het overschakelen op een digitaal systeem waardoor het vervagen van de persoonsgegevens in de toekomst automatisch zal gebeuren.

Dan kom ik aan uw derde vraag. Voor de beoordeling van monitoringsrapporten en jaarrapporten en de daaraan gekoppelde terreincontroles is een interne handleiding opgesteld. De terreincontroles en de opvolging daarvan gebeuren dossierspecifiek.

Voor alle duidelijkheid: uw schriftelijke vraag nummer 249 focuste op monitoring en jaarrapporten van voor 2017. Sinds 28 oktober 2017 wordt voor de opmaak van beheerplannen de regelgeving voor het natuurbeheerplan toegepast. De eerste natuurbeheerplannen type twee, drie en/of vier zijn goedgekeurd in 2018. De evaluatie ervan zal in de loop van 2024 plaatsvinden voor de eerste reeks van natuurbeheerplannen. Om de zes jaar vanaf de goedkeuring van het natuurbeheerplan maakt het ANB op basis van de gegevens die de beheerder heeft aangeleverd een evaluatie van de uitvoering van het natuurbeheerplan, waarbij wordt nagegaan of het beheer op schema zit om de beheerdoelen te halen. De beheerder krijgt van het ANB dan ook een evaluatieverslag.

Het eerste evaluatiemoment is dus momenteel in opstart voor de beheerplannen van 2018. Het is nog te vroeg om de zesjaarlijkse evaluatie op zijn degelijkheid te beoordelen. In het kader van de zesjaarlijkse evaluatie zijn terreinbeherende verenigingen en het ANB sinds 2022 wel al gestart met het uitvoeren van monitoring op vegetatieproefvlakken. Dit voorjaar worden een aantal cases opgezet voor de uitrol van de zesjaarlijkse evaluatie, zodat de inhoudelijke en digitale noden en verwachtingen beter in beeld gebracht kunnen worden.

Onze diensten maken momenteel werk van de digitalisering die in de loop van 2025 volledig rond moet zijn.

Het agentschap en de terreinbeherende verenigingen monitoren momenteel al vegetatieproefvlakken op basis waarvan wordt gekeken of men op schema zit om de vooropgestelde natuurdoelen te behalen. Het agentschap bekijkt momenteel ook wat de rol van een derde partner kan zijn bij het controleren van de beheerdoelen, zodat de onafhankelijkheid en objectieve controle maximaal kan worden gewaarborgd.

Op basis van de monitoring worden adviezen opgesteld. Op basis van deze adviezen worden bijsturingen voorgesteld, zowel naar uitvoering van beheer als naar uitbetaling van subsidies. Met het digitale systeem zal alles centraal digitaal raadpleegbaar worden. Door de uitrol van de verplichte zesjaarlijkse evaluatie die vanaf dit jaar haar intrede doet, zal elke evaluatie stelselmatig digitaal raadpleegbaar worden. In afwachting zijn onze diensten, zoals u weet, steeds bereid vertrouwelijke inzage te geven in de documenten, maar we moeten hier toch wel heel de regelgeving rond persoonsgegevens mee in acht nemen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Minister, dank u wel. Ik begrijp uiteraard dat privacy een belangrijk issue is. Dat is in elk dossier dat we hier behandelen en dan wordt inderdaad verwacht dat eventuele gegevens die ergens vermeld staan, geblurd worden, dat die inderdaad niet zichtbaar zijn.

Nu, ik heb voor vijf gebieden dossiers opgevraagd. Dat waren dertig documenten. Dat zijn heel wat pagina's. Minister, ik ben daar doorgescrold. Naar mijn aanvoelen is daar op geen enkele manier ergens een persoonsgegeven dat gewijzigd of

geschrapt moet worden. De administratie krijgt een maand de tijd – ik ga ervan uit dat u dat dadelijk doorstuurt als dat binnenkomt op uw kabinet – om een schriftelijke vraag te beantwoorden. Ik begrijp dan ook totaal niet vanwaar het komt dat het onmogelijk zou zijn om mijn schriftelijke vraag terdege te beantwoorden en de documenten ook openbaar ter beschikking te stellen. En ten tweede, zoals ik aangeef: er staan geen persoonsgegevens in. Het gaat over een aanvraag die een terreinbeheerende vereniging, die verdorie gigantische subsidies ontvangt, op basis van die plannen, waar met andere woorden een openbaarheid over dient te worden gegeven ...

Minister, sta me toe dat ik nog altijd geen antwoord ontvangen heb op mijn vraag waarom die documenten niet openbaar gemaakt kunnen worden. Ik weet niet waarom ze onttrokken worden aan de actieve openbaarheid.

Ik blijf met een probleem zitten waarop u niet ingaat, namelijk dat een ontwerpplan wel wordt onderworpen aan een openbaar onderzoek. Ik heb moeten vaststellen dat er bijsturingen gebeuren in evaluatieverslagen en monitoringverslagen. Er gebeuren bijsturingen van dat beheerplan waar niemand iets van weet. Ik mag u hier vandaag niet mededelen welke bijsturingen er zijn gebeurd in bepaalde gebieden, maar er zijn wel degelijk bijsturingen gebeurd. Er zijn extra percelen opgenomen en er werden natuurstreefbeelden aangepast.

Minister, u weet ook dat dat effecten heeft op zij die actief zijn in de omgeving van zo'n gebied. Dat heeft wel degelijk impact op de omgeving. Dat is wel degelijk gewichtig en niet zomaar om aan de openbaarheid te onttrekken. Dat is eigenlijk gewoon niet oké.

Ik begrijp niet wat de reden daarvoor is. Volgens mij zit er in dezen een groot probleem, zelfs bij de vergunningverlening en de beoordeling van dossiers. Mensen weten gewoon niet wat er vandaag in het beheerplan staat. Ze weten dus ook niet op welke manier ze er een antwoord op moeten bieden of hoe ze er rekening mee moeten houden.

Ik kom tot mijn tweede punt. U hebt inderdaad verwezen naar de zesjaarlijkse evaluatie die in 2024 van start gaat. U geeft aan dat er ook digitaal mee aan de slag wordt gegaan, om dat goed op te volgen en daar werk van te maken, waarvoor dank. Het is decretaal trouwens voorzien dat dat zo moet gebeuren. Maar daarover ging mijn vraagstelling niet. Mijn vraagstelling ging over de terreincontroles. Ik ga ervan uit dat er toch wel terreincontroles plaatsvinden. Of moet ik uit uw antwoord afleiden dat er geen terreincontroles plaatsvinden en dat er zelfs geen controles gebeuren totdat de zesjaarlijkse evaluatie aan bod komt? Dat maakt mij helemaal bezorgd. Ik wil mijn vraag dan ook expliciet herhalen, minister. Hoeveel terreincontroles werden er uitgevoerd? Hoe gebeurt de opvolging van die terreincontroles? Wat is de procedure van terreincontroles? Wanneer gaat men op het terrein? Wanneer gaat men ter plaatse controles doen? Wat als men iets vaststelt? Hoe gaat men daar verder mee aan de slag? Hoe volgt men die controles op? Op die vragen zou ik heel graag een duidelijk antwoord krijgen.

Collega's, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we doelen moeten vastleggen, dat we moeten proberen om de zaken te realiseren en dat er daarvoor de nodige ondersteuning moet zijn, maar ook dat opvolging en handhaving in dezen minstens even belangrijk zijn om te zien of we onze budgetten effectief op een correcte en goede manier inzetten en of de genomen maatregelen ook effectief zijn.

Minister, ik wil verder stilstaan bij de rush van nieuwe beheerplannen die er vandaag op ons af lijkt te komen. Ik denk dat ook u niet aan de aandacht ontsnapt. Er leven in dezen toch heel wat bezorgdheden en ook protesten. Ik heb moeten vaststellen dat de lokale besturen van Kasterlee en Geel er niet van op de hoogte waren dat er een openbaar onderzoek lopende was van een beheerplan op hun grondgebied. Dat is een meermaals gehoorde opmerking en daarom wil ik ze u ook voorleggen.

Er is door de regering ondertussen de principiële beslissing genomen om ook de eigenaars in de omgeving mee op de hoogte te houden. Ik weet dat dat nog niet regelgevend is, maar de administratie zou zich daar, zeker als het over sensibilisering en kennisgeving gaat, op een proactieve manier kunnen opstellen om de openbare onderzoeken van die beheerplannen veel breder en ook gericht bekend te maken.

Minister, welke initiatieven wilt u nemen of welke opdracht wilt u geven aan het ANB om vanaf vandaag een bredere en meer gerichte bekendmaking te doen over die openbare onderzoeken van de beheerplannen?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, laat het duidelijk zijn: voor de Groenfractie is openbaarheid van bestuur superbelangrijk, net als het beschikbaar stellen van gegevens om mee te volgen wat er gebeurt en waaraan Vlaanderen subsidies geeft. Maar ik moet eerlijk zeggen, collega Rombouts, dat ik uw vraag niet zo goed begrijp en dat ik de indruk heb dat u elke gelegenheid gebruikt om natuur en de natuursector in diskrediet te brengen. U vraagt eigenlijk de complete openbaarheid van al die gegevens. Oké, maar ik stel wel vast dat als er openbaarheid gevraagd wordt van milieugegevens waarvoor landbouwers subsidies ontvangen, die dan in het grootste geheim ter beschikking moeten worden gesteld, dat daar geen openbaarheid van tel is. Dat is dus een beetje twee maten en twee gewichten. Ofwel gaan we voor de volledige openbaarheid en moet dat allemaal ter beschikking worden gesteld. We zijn daar een groot voorstander van, maar dan niet alleen voor de natuursector, maar ook voor de landbouwsector.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Zoals ik heb gezegd, er is geen enkel probleem om de natuurbeheerplannen steeds ter inzage voor te leggen. Dat gebeurt ook, maar wij zijn aan het schakelen naar een digitaal systeem. Het ANB is daarmee bezig. In afwachting daarvan moeten we dat natuurlijk wel checken. Achteraf kun je zeggen dat er geen vertrouwelijke persoonsgegevens waren, maar om tot dat besluit te komen, moet je natuurlijk wel eerst door al die documenten gaan. Dat vergt wel heel veel tijd en mankracht. Als men dat wenst, dan heb ik tien mensen extra nodig voor het ANB. Dan moeten er dus bijkomende personeelsleden ter beschikking worden gesteld aan het ANB. Dan kan dat probleem ook worden opgelost. Daar moeten immers mensen permanent mee bezig zijn, met die honderden, duizenden pagina's, terwijl bijna niemand, misschien een paar mensen, vraagt om dat te doen.

Ik wil meegeven dat er wel degelijk terreincontroles gebeuren, wat natuurlijk ook logisch is. We hebben het aantal terreincontroles ook overgemaakt. Er zijn ook vier jaarrapporten. Op basis daarvan sturen we het beheer bij, passen we natuurbeheerplannen aan en vorderen we subsidies terug indien dat nodig is, indien blijkt dat dat moet gebeuren, indien we vaststellen dat er niet correct wordt beheerd. Er gebeurt nu dus een evaluatie via jaarrapporten. De volledige monitoring van beheerplannen moet om de zes jaar gebeuren. Dat heeft mijn voorganger in 2017 ingevoerd. De eerste plannen zijn van 2018. We zijn nu zes jaar verder, dus eind 2024 zal alles beschikbaar worden.

Ik merk ook wel dat er een hele hetze bezig is tegen die natuurbeheerplannen. Ik vind dat allemaal niet zo oké. Ik begrijp er eigenlijk niks van, maar bon, wij doen verder en ik denk dat het vooral zaak is om dit niet verder op te poken, zeker niet als dat niet nodig is. Ik denk dat de subsidies enorm werden gecontroleerd. Dat gebeurt ook met de evaluatie. Zeker als volksvertegenwoordiger zou ik op het terrein de gemoederen toch niet onnodig doen oplaaien, want dat is echt voor niks nodig.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Minister, als volksvertegenwoordiger heb ik een taak om een aantal zaken te controleren. Wij hebben een wetgevende, maar ook een controlerende taak, en ik moet vaststellen dat de controlerende taak duidelijk blemmerd wordt doordat gegevens niet ter beschikking worden gesteld. Verder heb ik qua opjatten of opjagen op het terrein van niemand lessen te leren, en in dezen zeker niet van u.

Wat de bezorgdheid betreft: als mensen hun bezorgdheid uiten, dan zal dat waarschijnlijk zijn omdat daar ergens wel een reden voor is. Minister, ik hoop, ik wil u alleen maar vragen ... U hebt blijkbaar nog een bijkomend antwoord. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Ik wil u alleen maar vragen om te luisteren naar de bezorgdheden die de mensen in dezen hebben. Maar dat was zelfs mijn vraag niet. Mijn vraag was om de beheerplannen actiever bekend te maken omdat ik moet vaststellen dat de lokale besturen van Kasterlee en Geel zelf aangeven dat ze er zelfs niet van op de hoogte waren dat er een openbaar onderzoek van het beheerplan aan het lopen was. Dat is niet eenmalig. Ook andere collega's hebben dat in het verleden al aangestipt. Ik wil u dus gewoon vragen om daar toch meer ruchtbaarheid aan te geven, om dat meer bekend te maken, opdat de procedure op een correcte manier zou kunnen worden doorlopen.

Ik heb van u begrepen dat u er geen probleem mee hebt om de plannen openbaar ter beschikking te stellen. Ik hoop dus dat u daar ook het nodige voor doet. Secretaris, ik weet niet hoe ik dat moet zien. Momenteel liggen ze vertrouwelijk ter inzage, maar ik begrijp uit het antwoord van de minister dat ze er geen probleem mee heeft om deze documenten nu openbaar ter beschikking te stellen, dus dat ik ze ook daadwerkelijk kan ontvangen. Wat de privacy betreft, ik begrijp dat u er een beetje werk aan hebt als wordt gevraagd om alle plannen tegelijkertijd, op één moment openbaar te maken. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Ik heb net aangegeven dat ik dertig documenten had opgevraagd, en dat het screenen en erdoor scrollen nog geen uur heeft gekost, namelijk drie kwartier, om te moeten vaststellen dat de privacy niet geschonden was. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Die documenten zijn allemaal standaarddocumenten, die dan gepersonaliseerd werden op basis van het dossier of het gebied. U en het ANB weten dus zeer goed waar er eventueel een risico qua persoonsgegevens zou zijn, want dat is een sjabloon en dat wordt ingevuld. Mijn excuses, maar uw motivering of vraag naar tien personeelsleden is totaal niet gegrond. Totaal niet. Dat is dus ook geen reden om die documenten niet ter beschikking te stellen. Bij dezen vraag ik dus om ze naar actieve openbaarheid te kunnen brengen.

Wat de vraag over de terreincontroles betreft, hebt u aangegeven dat die daadwerkelijk gebeuren. U stelde net de cijfers ook ter beschikking te hebben gesteld. Dan zou ik toch alsnog willen vragen om ze opnieuw over te maken aan de secretaris, want u hebt het aantal net niet genoemd. Maar ik heb moeten vaststellen dat in het antwoord op mijn vraagstelling wordt aangegeven dat controles ter plaatse op basis van artikel 8 van het besluit dossierspecifiek zijn en niet centraal worden gemonitord. Dat was het antwoord dat ik kreeg over het aantal. U geeft aan dat te hebben doorgegeven. Ik heb ze niet. Minister, u kunt met de ogen rollen, u kunt zuchten, maar er worden hier gewoon leugens verteld. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

U zegt mij dat u die cijfers ter beschikking hebt gesteld. Ik heb ze niet. Aan wie zijn ze dan ter beschikking gesteld? Bij dezen vraag ik om ze daadwerkelijk ... *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Minister Zuhal Demir: U moet letten op wat u zegt.

Tinne Rombouts (cd&v): Minister, ik weet heel goed wat ik zeg. Ik weeg en wik mijn woorden zeer goed. U hebt net aangegeven dat u de cijfers hebt overgemaakt. Anders zullen we de opname erop nagaan. Ik heb ze niet. Als u dan zegt dat u ze hebt en dat u ze hebt overgemaakt, dan laat u heel duidelijk blijken dat u ze ook wilt overmaken. Dan is mijn enige vraag dat u ze ook zou bezorgen aan de secretaris, zodat we erover beschikken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Betonrapport 2024

– 1328 (2023-2024)

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Betonrapport 2024

– 1331 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Vlaanderen heeft nu een verhardingsgraad van zowat 15 procent, dat is tien keer zo veel als gemiddeld in Europa. Tussen 2013 en 2021 werd in Vlaanderen 14.827 hectare extra verhard. Dat is omgerekend 5 hectare – tien voetbalvelden – per dag. Van die 5 hectare worden er 4 in harde bestemmingen gerealiseerd: wonen, werken, recreatie en infrastructuur en 1 hectare in landbouw of natuurgebied. *(Opmerkingen van Tinne Rombouts en minister Zuhal Demir)*

28 gemeenten verhardden zelfs meer in de open ruimte dan in woon- of industriegebied. Dat blijkt uit het Betonrapport van Natuurpunt en Breekijzer.

Volgens het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) moet het ruimtebeslag tegen 2040 0 hectare zijn. Tegen 2050 mag er geen verharding meer bij komen en moet er in de zachte bestemmingen een ontharding van 20 procent doorgevoerd worden. Om die doelen te halen, moet er 20.000 hectare netto onthard worden. “Om dat te realiseren, moeten we voor elke verharde vierkante meter die er nog bij komt elders twee vierkante meter ontharden” zegt het Betonrapport van Natuurpunt.

Er komt nog steeds verharding bij, hetzij wat minder snel, maar het rapport van het Departement Omgeving geeft aan dat dit niet te verklaren is door een gericht beleid, maar mogelijk te wijten is aan de gevolgen van de coronacrisis. Dat is niet onlogisch, want de beleidsinstrumenten die ingezet zijn om verharding tegen te gaan, zijn ver te zoeken. Maatregelen om bijkomende verharding in de zachte bestemmingen verder tegen te gaan, zijn er nauwelijks. De zonevrije functiewijziging in agrarisch gebied, bijvoorbeeld, is nog altijd niet ingevoerd. Meer zelfs, de Vlaamse Regering plande een versoepeling. Een onthardingsbeleid in de open ruimte blijft uit.

Vlaanderen legt zichzelf geen verhardingsstop op. De impact van grote infrastructuurprojecten is duidelijk te zien in de Betonmeter. Het is belangrijk om zelf het goede voorbeeld te geven. Voor elke vierkante meter extra verharding die de Vlaamse overheid aanlegt, zou ze elders verharding kunnen uitbreken, maar dat doet ze niet.

Minister, ik heb volgende vragen voor u.

Wat is uw reactie op dit slechte rapport?

Welke maatregelen zult u nemen om de ontharding in de open ruimte tegen te gaan?

Zult u de zonevreemde functiewijzingen, die de aanleiding zijn van de bijkomende verharding in het agrarisch gebied, alsnog invoeren?

Zal de Vlaamse overheid zelf het goede voorbeeld geven en zichzelf een verhardingsstop opleggen?

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, mijn vraag gaat over hetzelfde thema. De Vlaamse Regering wil de functies van de bodem en open ruimte behouden door onze bodem zo weinig mogelijk af te dichten en te verharderen. De Vlaamse Regering zet in op ontharding van de bodem. Op mijn eerdere vragen over de evolutie van de onthardingsgraad en de metingen en de indicatoren die ervoor gebruikt worden, hebt u geantwoord, minister, dat de verharding wordt gemeten aan de hand van de bodemafdekkingskaart die wordt gecreëerd door Digitaal Vlaanderen. De kaart wordt om de drie jaar gemaakt en gepubliceerd in het Ruimterapport.

Uit analyses van HOGENT en het Betonrapport 2024 blijkt nu dat er tussen 2013 en 2021 netto 14.827 hectare bij kwam in Vlaanderen, ongeveer 5,1 hectare per dag.

Ik zou graag een antwoord krijgen op volgende vragen.

Wat is uw visie op het Betonrapport 2024?

Welke conclusies over uw gevoerde beleid van de afgelopen jaren trekt u uit het rapport?

Wanneer mogen we het Ruimterapport 2024 verwachten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Misschien moet ik toch wel beginnen met de opmerking dat ik ervan versta dat er een aantal zaken door elkaar worden gehaald. U weet dat het Betonrapport met ruimtebeslag heeft te maken, en niet met verharding, bestemming of gebruik. Dat is wel heel belangrijk. Ja, mevrouw Schauvliege, u kunt ambetant doen, maar dat is zo.

HOGENT, Natuurpunt en Breekijzer gebruikten allemaal 'officiële' open data en statistieken van het Departement Omgeving. Op zich zijn de cijfers correct en duidelijk, en ze geven aan dat er nog steeds extra verharding optreedt.

Het zou raar zijn als dat niet het geval was. Nogmaals, dat is niet per definitie slecht, zolang je maar zorgt voor voldoende buffering en infiltratie. Want hoe ga je anders extra fietspaden leggen? Hoe ga je zorgen voor verkeersveilige wegen, extra sociale woningen, woningbouw, enzovoort?

Ik wil er dus op wijzen dat men vaak verschillende cijfers door elkaar klutst, zoals verharding, bestemming, gebruik en ruimtebeslag. Dat is eigenlijk hallucinant. Ik ga de discussie over de cijfers niet meer voeren. Die discussie is hier gevoerd, maar ik ga daar niet verder over discussiëren.

Het lijkt mij in elk geval niet onlogisch dat bepaalde steden en gemeenten een hogere verhardingsgraad kennen. Het tegendeel zou raar zijn, dan zouden jullie allemaal klagen dat er te weinig woningen en fietspaden zijn. Het lijkt me dus niet onlogisch. Bovendien zal het werken aan verdichting en hoger ruimtelijk rendement

binnen het bestaande ruimtebeslag in onze steden en kernen ook leiden tot extra verharding daar. Dat is logisch en ook niet slecht.

Uit de cijfers kan worden vastgesteld dat de globale opgave zeer groot is. Het rapport is complementair aan andere studies over verharding en ruimtebeslag. De studie gaat over cijfers uit de periode 2013-2021. De verharding is in die periode inderdaad toegenomen met circa 15.000 hectare, wat neerkomt op 5 hectare per dag. De kentering is echter ingezet, want de verhardingsgraad is intussen in dalende lijn.

Uit de tweede vraag van de collega's leid ik vooral af dat we met ons beleid de juiste uitdagingen aanpakken, en op het juiste spoor zitten. We zetten in op ontharding, met een hele resem aan projecten.

Tegelijkertijd zijn er in de open ruimte nog heel wat onthardingspotentiëlen, waaraan verder wordt gewerkt. In theorie is er hier dus een groot potentieel voor ontharding, maar dat betekent wel dat we bestaande gebouwen en wegen zullen moeten afbreken. Een van de mogelijkheden hiervoor is het opleggen van een stedenbouwkundige last bij vergunningen voor reconversies, bijvoorbeeld door een functiewijziging van een landbouwbedrijfswoning naar een woning slechts toe te staan mits een proportioneel deel van de bijgebouwen wordt gesloopt, en een deel van het erf wordt opengebroken.

Wanneer mogen we het Ruimterapport 2024 verwachten? Er komt voorlopig geen nieuw ruimterapport zoals we de twee vorige rapporten hebben gekend. De cijfers uit het Ruimterapport zullen worden gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving. Er worden in de loop van de maand mei nieuwe cijfers gepubliceerd rond verharding. Daarnaast verschijnt er in juni 2024, zoals we hebben gezegd, een rapport bouwshift. Het Ruimterapport wordt het rapport bouwshift.

Wat de derde vraag van mevrouw Schauvliege betreft, over zonevreemde functiewijzigingen: de zonevreemde functiewijzigingen gaan enkel over bestaande gebouwen, en leiden dus niet tot extra verharding in het agrarisch gebied. Ik weet dat dit een van uw stokpaardjes is, en dat die zonevreemde functiewijzigingen een echte doorn in het oog zijn. Ook de middenveldorganisaties kijken ernaar.

Zoals ik recent nog heb gezegd, zal de Vlaamse Regering op korte termijn geen initiatieven meer nemen rond die zonevreemde functiewijzigingen, en wordt dat doorverwezen naar een werkgroep in het kader van de afspraken met landbouwers. Want u weet ook dat er binnen de coalitie stemmen waren om dat net te versoepelen.

Er waren bepaalde coalitiepartners die zeiden dat de mogelijkheden voor zonevreemde functiewijzigingen versoepeld moeten worden. Maar gelet op de geschiedenis en wat we de afgelopen weken en maanden hebben gekend, denk ik dat het geen goed idee is dat ik nog met een versoepeling komt, want dan is het kot helemaal te klein.

Ik vind het ook zelf niet altijd een goed idee om zonevreemde functiewijzigingen toe te laten in agrarisch gebied, maar coalitiepartijen vonden van wel. Maar gezien de discussie over de bestemming van die gronden voor de landbouw mogen we dat niet doen. Dat is ook terecht, denk ik. Heel die oefening is doorverwezen naar de werkgroep.

Dan is er de vraag van de Vlaamse overheid en het goede voorbeeld geven. Ik denk dat een algemene verhardingsstop niet aan de orde is. Niet elke bijkomende verharding is 'slecht'. Nogmaals, er zijn heel wat uitdagingen: fietspaden aanleggen, bijkomende sociale woningen, de herontwikkeling van een verlaten bedrijfs-site, reconversie naar een kwalitatief woonproject. Dat zijn dus allemaal zaken waar we toch niet tegen zijn, denk ik. In die zin is het belangrijk om ervoor te zorgen dat er geen nieuwe harde bestemmingen bij komen en dat we overbodige

harde bestemmingen uit gewestplannen schrappen. Ook daar is de Vlaamse Regering volop mee bezig: de ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) en de aanduiding watergevoelige openruimtegebieden (WORG's).

Het is uiteraard belangrijk om ervoor te zorgen dat er voldoende infiltratie en buffering van hemelwater mogelijk is bij projecten en extra verharding. Daar wordt hard op toegezien, denk ik, dat weet u ook, maar het lijkt mij dus geen goed idee om zomaar een verhardingsstop of wat dan ook in te voeren voor de Vlaamse overheid.

Nogmaals, als ik de geschiedenis zou kunnen herschrijven ... Als het gaat over de tekening van de gewestplannen die men indertijd heeft gemaakt, dan zou ik die nooit zo hebben gemaakt. Ik denk dat de fouten toen zijn gebeurd. Nu moeten we het doen met wat daar voorligt. Ik denk dat de cijfers ook wel aantonen dat we in de juiste richting gaan als het gaat over de bouwshift, het verharden of ruimtebeslag in de juiste gebieden. Zoals ik heb gezegd, zijn er heel wat uitdagingen, gaande van fietspaden, sociale woningen, woningbouw ook tout court. Een algemene verhardingsstop is echter nooit de bedoeling geweest van deze regering, of van mij toch niet.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik hoor dat het pijn doet. U hebt een slecht rapport, en dan vertelt u maar dat de cijfers een beetje door elkaar worden gehaspeld. Dat is absoluut niet waar. Er wordt gesproken van ruimtebeslag, er wordt gesproken van ontharding. Er is natuurlijk wel een verband tussen die twee. Waar er ruimtebeslag is, is de kans groot dat er meer verharding is. Dat staat in dat rapport, en er wordt heel duidelijk aangegeven dat er vertraging is van de bijkomende verharding die er komt. Maar we moeten niet vertragen, we moeten ontharden. Dat is de opdracht die deze Vlaamse Regering heeft, dat is de opdracht die in dat BRV staat, en daar komen we helemaal niet toe.

Ik stel u de vraag welke extra maatregelen u zult nemen om ervoor te zorgen dat er wel degelijk wordt onthard. Want het is heel duidelijk dat het beleid dat wordt gevoerd, niet leidt tot structurele ontharding. Ik hoor hier eigenlijk geen maatregelen.

Minister, als wij zeggen dat we met Vlaanderen zelf het goede voorbeeld moeten geven, dan bedoelen wij niet dat Vlaanderen als overheid niet nog kan verharden. We bedoelen wel dat ze, waar ze verhardt, elders onthardt – dat er een soort compensatieregeling wordt uitgewerkt, bijvoorbeeld. Minister, mijn vraag is dan ook of u dat soort maatregelen op tafel zult leggen om tot structurele ontharding te komen. Of blijft u bij hier en daar een tegeltje wippen?

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Dank u voor uw antwoord, minister. Ik denk dat het om-dopen van de bouwshift naar de term betonstop een basis is om heel wat begrippen door elkaar te gaan halen. Ik ga eerlijk zijn: ik heb het Betonrapport gelezen en ik vind dat het rapport op zich wel duidelijk is in het onderscheid tussen verharding en ruimtebeslag. Op zich vind ik dus dat het er duidelijk in staat. Waar ik niet met het rapport akkoord ga, is de manier waarop er naar die zonevrije functies als boosdoener wordt gekeken binnen het agrarisch gebied. Daar zie je immers dat, waar er effectief wordt vergund voor zonevrije functiewijziging – bijvoorbeeld als het gaat over wonen en de inrichting daarvan –, dat telkens gepaard gaat met een onthardingsoefening. Ik heb dossiers gezien met tot bijna 75 procent ontharding. In die zin denk ik dat het rapport daar iets te kort door de bocht gaat en daar eigenlijk een verkeerde focus hanteert, met boosdoeners die er niet zijn.

Mevrouw Schauvliege, ik vind uw voorstel op zich ook wel opmerkelijk. U roept op: 1 hectare bijkomend verharden is ergens anders 1 hectare ontharden. Ik weet dat er niet heel veel lokale besturen zijn waar Groen momenteel mee aan de knoppen

zit, maar in mijn eigen stad, Gent, heeft Groen op het vlak van aanleg van openbaar domein toch heel wat in de pap te brokken. Ook daar worden dergelijke regels niet gehanteerd. Ik begrijp dus eigenlijk niet goed waarvan het komt dat u nu plots die opgave aan Vlaanderen wilt opleggen en plots ook invulling lijkt te willen geven aan het woord 'betonstop' in plaats van aan het woord 'bouwshift'. Ik vind het zeer opmerkelijk dat u dergelijke taal hanteert. Er is een onthardingsopgave die we moeten gebruiken, maar ondertussen zitten we wel met een shift naar meer verdichting, en dat zorgt er natuurlijk voor dat die een-op-een momenteel geen haalbare kaart is en ook gewenste beleidsmatige oefening, denk ik.

Minister, ik vond het opvallend dat u verwees naar de fouten die toen zijn gebeurd bij de inkleuring van het gewestplan. Dat gaat natuurlijk over iets van zoveel jaren geleden, waardoor het moeilijk is om met die bril van vandaag naar de oefening te kijken die toen is gebeurd. Ik zou daar dus mee opletten. Ik denk dat we vooral moeten kijken naar de uitdaging die er vandaag is, in plaats van te kijken naar het verleden, en dat we die opgave rond ontharding beter kunnen opvolgen.

Ik heb u vorig jaar opgeroepen om sneller naar buiten te komen met de cijfers rond ontharding. Het is goed dat er nu een rapport bouwshift komt in plaats van een driejaarlijks rapport dat puur naar ruimte kijkt.

Minister, bent u bereid om die gegevens jaarlijks te voorzien in een hanteerbaar formaat, zodat we beter kunnen opvolgen hoever we met die oefening staan? Want als we pas om de drie jaar een foto nemen om te kijken hoe het loopt, dan loop je volgens mij onnodige vertraging op of krijg je onnodige studies die gaan vergelijken met een beleid van zoveel jaren geleden. Bent u bereid om die gegevens jaarlijks mee te delen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): We hebben de voorbije jaren tijdens het voeren van zulke discussies gemerkt dat er verwarring bestaat tussen verharding en ruimtebeslag. Daar hebt u dus gelijk in, minister. Ook in dit dossier geeft collega Schauvliege de indruk dat dat soort ingewikkelde problemen zomaar in een handomdraai opgelost kunnen worden. Collega, dat is natuurlijk niet zo. U weet ook hoe complex dit verhaal is en hoeveel energie er al is ingestoken.

Minister, persoonlijk ben ik absoluut voorstander van het inperken van zonevreemde functiewijzigingen, laat dat duidelijk zijn, maar het kan natuurlijk wel – en dat merk je ook lokaal – dat dat gepaard gaat met ontharding. Het is bij ons zo dat als er zonevreemde functiewijzigingen komen, we daar altijd ontharding aan zullen koppelen. Dat is dus wel combineerbaar, wat niet betekent dat we die zonevreemde functiewijzigingen moeten toejuichen. Maar ik ben het er niet mee eens dat dat meteen leidt tot extra verharding.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Vandaele, het klopt dat zonevreemde functiewijzigingen niet per se leiden tot extra verharding. Ik wil er bovendien ook op wijzen dat zonevreemde functiewijzigingen een mogelijkheid zijn en zeker geen verplichting. Een lokaal bestuur kan dan inderdaad perfect een aanvraag tot functiewijzigingen weigeren of lasten opleggen, zoals het gedeeltelijk slopen van een bebouwing. Eigenlijk hebben lokale besturen heel veel in handen om die bouwshift te realiseren. Men staat ook op de lokale autonomie van gemeentes.

Mevrouw Schauvliege, ik geef mee dat de analyse dat er door corona vertraging zit op de cijfers, niet klopt. Dat is wel belangrijk.

Wat de jaarlijkse cijfers betreft: dat wil ik bekijken. Op het eerste gezicht lijkt het inderdaad interessant, maar de reden waarom ze dat driejaarlijks doen, is om een

zekere trend in kaart te brengen. Uit de studie blijkt trouwens ook dat de extra verharding vooral gebeurt in de centrumsteden, waar al heel wat lokale voorzieningen aanwezig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik denk dat u niet kunt ontkennen dat het rapport dat hier op tafel ligt, een wake-upcall is en dat er duidelijk veel meer moet gebeuren als we echt tot ontharding willen komen in Vlaanderen.

Ik hoor collega Vandaele allerhande uitspraken doen over mogelijkheden bij het toestaan van zonevreemde functiewijzigingen, om daarbij tegelijkertijd een onthardingslast op te leggen. Wel, ik vind dat een heel goed idee. Het is zeer belangrijk om net dat soort voorstellen op te nemen in een beleidskader, zodat ze in heel Vlaanderen toegepast worden.

De ideeën zijn er dus. Waarom komen jullie dan niet met een deftig beleidskader, dat ervoor zorgt dat we, ten eerste, het ruimtebeslag verminderen en, ten tweede, de verhardingsgraad verminderen? Wij hebben alvast een hele trits aan maatregelen en voorstellen ingediend via een voorstel van resolutie in dit Vlaams Parlement, waarin onder andere de Vlaamse overheid het goede voorbeeld geeft om onder andere het overtollige wegnemen uit te breken. Dat zijn maatregelen die allemaal nodig zullen zijn om effectief te leiden tot ontharding, want door enkel hier een daar een tegel te wippen en wat te communiceren, zullen we er zeker niet komen. Ik kijk dus uit naar het boeiende debat om maatregelen te zoeken om die ontharding teweeg te brengen. Ik hoop dan ook dat jullie die zullen steunen.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Voorzitter, ik kijk alleszins ook uit naar het debat. Het is altijd interessant om daarover van gedachten te wisselen. Dat we, wat ontharding betreft, nog een hele weg te gaan hebben, dat klopt. Maar laten we vooral niet in de val trappen dat het zou gaan om een betonstop: het gaat om een bouwshift.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de modernisering van de Vlaamse groennormen – 1323 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, in december 2023 werd het eindrapport over de modernisering van de Vlaamse groennormen afgerond. Dat onderzoek werd in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) uitgevoerd door de KU Leuven.

De huidige groennormen bestaan sinds 1993. Bij het onderzoek naar een actuelere richtlijn wordt de 3-30-300-vuistregel steeds vaker naar voren geschoven. Die stelt dat je minstens drie bomen kan zien vanuit je woning, dat er 30 procent bladerdek op wijkniveau aanwezig is en dat iedereen toegang krijgt tot een park of groene ruimte op maximaal 300 meter van de woonplek.

Het rapport komt tot de conclusie dat de 3-30-300-regel beleidsmakers een wetenschappelijk onderbouwde, relevante en robuuste richtlijn biedt voor het realiseren van Vlaamse, provinciale en lokale beleidsdoelstellingen rond groenblauwe dooradering.

De modernisering van de huidige groennormen zou volgens het rapport ingevuld kunnen worden als een flexibele 3-30-300-richtlijn die prioriteit geeft aan wijken met een lage socio-economische status en aan stedelijke gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid, waar de impact van bijkomend groen het grootst is.

Minister, wat is uw reactie op het eindrapport van de KU Leuven?

Op welke manier gaat u aan de slag met de beleidsaanbevelingen in dat rapport?

Bent u van plan om in de huidige legislatuur nog stappen te ondernemen om de groennormen te moderniseren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het is goed dat het ANB het initiatief genomen heeft om de intussen toch wel echt verouderde groennormen te evalueren en te actualiseren, om op die manier tegemoet te komen aan de maatschappelijke uitdagingen. Uiteindelijk is en blijft het een prioriteit om van Vlaanderen een gezondere en groenere omgeving te maken. Deze ambitie komt terug in een reeks van beleidsplannen zoals het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) en het Vlaams Klimaatadaptatieplan, maar een kwantitatieve invulling van wat een afdoende groenblauwe dooradering inhoudt, ontbreekt. Deze studie geeft dan ook een wetenschappelijk onderbouwde kwantitatieve basis voor de verdere effectieve invulling ervan.

De Vlaamse groennormen hebben altijd een informeel statuut gehad als een inhoudelijke aanbeveling voor het ruimtelijk beleid en ruimtelijke planners. Op deze manier hebben ze nu ook hun weg gevonden naar monitoringssystemen en rapporteringen zoals de Gemeente-Stadsmonitor of het Ruimterapport Vlaanderen (RURA). Ook deze modernisering van de groennormen blijft best in dezelfde geest werken.

De groennormen uit 1993 maakten deel uit van de Langetermijnplanning Groenvoorziening, een document zonder formeel statuut, en werden in 2000 een eerste keer geüpdatet in het toenmalige MIRA-rapport (Milieurapport Vlaanderen), dat ook was gebaseerd op een studie.

Door de publicatie en bekendmaking van het rapport dat werd opgesteld tijdens de studie zijn de groennormen in feite op dezelfde manier en met hetzelfde doel gemoderniseerd, dit wil zeggen als een inhoudelijke aanbeveling voor ruimtelijke beleidsdoelen op verschillende niveaus en als houvast voor heel wat planners, met het oog op een zinvolle groenblauwe dooradering, met het oog op onder meer klimaatadaptatie en het behoud van biodiversiteit.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, dank u voor uw antwoorden. Ik ben blij te horen dat het effectief gaat over een informele norm. De aanbeveling van het rapport is wel degelijk waardevol. Zeker in een stedelijke en zeer verdichte context is de impact van bijkomend groen zeer groot. Alleen is de moeilijkheidsgraad om dat in de praktijk te realiseren ook zeer groot. Zelfs al komen er goedbedoelde suggesties van buurtbewoners om op een bepaalde plek bomen te planten, dan zit je nog met de praktijk van ondergrondse leidingen, rioleringen en dergelijke, die niet zomaar kunnen worden doorworteld. Sommige mensen vergeten wel eens dat bomen ook onder de grond plaats nodig hebben om zichzelf te kunnen verankeren en om water en voedingsstoffen in te nemen.

Het is dus goed dat dit bij een richtlijn, een houvast blijft. Indien we dit decretaal zouden verankeren, dan vrees ik dat we ons zouden vastrijden. Het zou ook een enorme administratie met zich meebrengen. Het is alleszins een norm die als een goede houvast kan worden gebruikt.

Minister, ik heb een bijkomende vraag over timing en communicatie. Die modernisering zou dan doorgaan, als ik het goed begrijp. Vanaf wanneer wordt dat van kracht? Op welke manier worden de lokale besturen daarvan op de hoogte gebracht? Kunt u daar iets meer over zeggen? Of heb ik het verkeerd begrepen en is het gewoon een studie van het ANB die nog verder moet worden besproken?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ooit was ik actief in de natuuradministratie, en ook toen was er al sprake van groennormen en eventuele verplichtingen en een groennormendecreet, et cetera, et cetera. Dat is er nooit van gekomen, met als gevolg dat het groener worden van Vlaanderen, zeker in de stedelijke omgeving, een heel moeilijk verhaal is. Ik heb daarover een vraag.

De groennormen zijn nu geactualiseerd, en u geeft aan dat u het niet gaat verplichten. Welk beleidskader gaat u daarop zetten om ervoor te zorgen dat die lokale besturen meer doen dan er eens naar kijken? Want dat is wat er in het verleden is gebeurd. Er is heel weinig gebeurd om daarin grote stappen vooruit te zetten. Er ligt een interessante studie op tafel. Volgens mij zijn daar wel interessante onderdelen in die zouden kunnen leiden tot een decreet dat echt stappen vooruit kan zetten in de vergroening van onze steden. Dat is superbelangrijk voor het klimaat. Wat gaat u precies doen om ervoor te zorgen dat die normen in de praktijk worden omgezet?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik herhaal wat ik daarstraks heb gezegd. Het gaat om een studie die een advies geeft. Dat was in het verleden ook het geval. Het is niet de bedoeling om dat in allerlei regeltjes te gieten. De juridisering die er in het verleden is geweest heeft tot weinig realisaties op het terrein geleid. Dat is dus niet de bedoeling. Het is de bedoeling dat het een instrument is dat advies en een houvast geeft aan heel wat ruimtelijke planners, om effectief meer oog te hebben voor die groenblauwe dooradering.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Ik stel vast dat collega Schauvliege wil overgaan tot verplichtingen en het verder opleggen van regeltjes. Collega Schauvliege, ik zou u toch aanraden om eens met uw collega's uit de mooie stad Gent te spreken, of zij daar wel vragende partij voor zijn. Ik denk dat er met veel ambities van het lokale bestuur nog heel wat praktische bezwaren zijn om tot zo iets decretaal over te gaan. Ik denk dat het goed is dat er een wetenschappelijk onderbouwde norm bestaat die tot vooruitgang kan leiden, en dat elk lokaal bestuur ook kan kiezen in welk tijdspad het die norm kan gaan realiseren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.